

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

SUMARUL: Dr. Alexandru Mocioni. — Partidul Național-Agrar și conversiunea. — Raționalizarea finanțelor și administrației publice.

Dr. Alexandru Mocioni.

— Cu prilejul comemorării a 25 de ani dela moartea sa. —

La 1 Aprilie a. c. se împlinește un ~~pastr~~ ~~de veac~~ ~~dela~~ ~~treccera~~ ~~din~~ ~~viață~~ ~~a~~ ~~ilu-~~ ~~strului~~ ~~fruntaș~~ ~~între~~ ~~fruntașii~~ ~~poporului~~ ~~român~~ ~~din~~ ~~Ardealul~~ ~~și~~ ~~Banatul~~ ~~din~~ ~~nainte~~ ~~de~~ ~~marea~~ ~~Unire~~, Dr. Alexandru Mocioni.

Distins vlăstar al familiei macedo-române al Mocioniștilor (Mocsonyi), imigrată în fosta Ungaria pe la finele secolului XVII, familie cu rol important în viața politică și culturală a Românilor de aici, Dr. Alexandru Mocioni, prin situația sa morală și materială, dar mai ales prin calitățile sale personale, a avut timp de peste 40 de ani, dela 1865—1909, un rol însemnat de îndrumător și conducător în viața noastră publică.

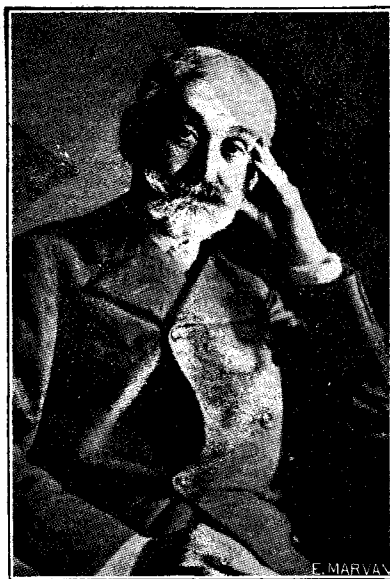
Întrat de tânăr, imediat după terminarea studiilor sale universitare, în viața politică, la 1868, Dr. A. Mocioni a fost, timp de aproape 10 ani un demn și neînfriecat reprezentant al Românilor în parlamentul ungar, unde a apărat cu vigoare cauza tuturor naționalităților oprimate din Ungaria.

S'a remarcat în deosebi prin marele său discurs rostit la desbaterea legii

pentru egala îndreptățire a naționalităților, când din încredințarea „clubului naționalităților” a prezentat votul minorităților. Apoi prin cuvântările sale în chestiunea reformei comitatelor (județelor) la 1870, precum și a legii electorale la 1872.

În vederea zădărnicii luptelor parlamentare, cu șovinismul sălbatic, care domină parlamentul ungar și călcă în picioare, cu brutalitate, dreptul și dreptatea, la 1874 Mocioni părăsește viața parlamentară. Continuă însă să ia parte la toate conferințele naționale până la anul 1893 și să-și ridice și după aceea glasul autoritar, prin presă ori de câte ori îndrumarea sănătoasă a politicii naționale românești o reclama aceasta.

Alexandru Mocioni a avut un rol remarcabil și în viața bisericească a Românilor ortodoxi din Ardeal, ca membru marcant al congreselor naționale bisericești din Sibiu și al sinoadelor diecezane din Caransebeș. În toate corporațiunile acestea cuvântul său, ponderat și cuminte, era ascultat și urmat. Introdu-

cerea sufragiului universal în Statutul organic șagunian asemenea se atribuie — de cătră un biograf al său — stăruințelor lui Alexandru Mocioni.

Alexandru Mocioni a activat și pe teren literar, lăsându-ne câteva scrieri apreciate: „Conștiința națională” publicată la 1883 în Almanahul soc. lit. „România Jună” și „Libertatea Presei” apărută la 1888 în „Rumänische Revue” a lui Dr. C. Diaconovich, precum și numeroase articole luminoase apărute în organele noastre politice de pe vremuri.

Un timp Alexandru Mocioni a fost și președinte a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român („Astra”) din Sibiu, ales la 1901, cărei instituii asemenea i-a adus reale servicii prin distinsa sa personalitate și sprijinul său moral și material.

Dar Alexandru Mocioni și familia sa mai are un mare și neperitor merit pentru poporul român din Ardeal și Banat. Acesta ne și îndeamnă, ne impune pioasa obligațiune, să participăm și noi, pe calea aceasta și sufletește la comemorarea dela 1 Aprilie a. c. la Foen, unde fericitul răposat își doarme somnul de veci, în mauzoleul familiar.

Un elementar sentiment de recunoștință ne impune să amintim cu acest prilej și să fixăm pentru generațiile mai noi, necunoscătoare a trecutului, că meritul principal, decizător, pentru întemeierea începuturilor de organizare economică și financiară a Românilor ardeleni și bănățeni, prin fondarea băncii „Albina”, acum 60 de ani și mai bine, îi revine lui Alexandru Mocioni.

Fără înțelegerea binevoitoare și ocrotitoare a lui Alexandru Mocioni și a distinsei familii căreia îi aparținea, fericita inspirație a lui Visarion Roman de a fonda primul institut de credit și economii românești din Ardeal, nu s'ar fi putut realiza ori realizarea ar fi întârziat, de sigur, încă decenii.

În fruntea comitetului de fondare a „Albinei” și ca președinte al acestui comitet Alexandru Mocioni, a lansat la timpul său cătră publicul românesc un stăruitor apel pentru semnarea de acțiuni și a asigurat, împreună cu Antonie Mocioni deplina reușită a subscripțiunii capitalului social de Fl. 300.000 — o sumă importantă pentru vremurile acelea — prin angajamentul personal de a subscrie ei înșiși întreg restul capitalului

social ce eventual ar fi rămas nesemnăt până la terminul de încheiere a subscripțiunii.

Dar și după asigurarea și semnarea integrală a capitalului social al „Albinei” Alexandru Mocioni n'a cruțat timpul și osteneala a număroase și anevoioase intervenții la guvernul unguresc, ostil a tot ce era românesc, până a reușit să obțină încuviințarea de funcționare pentru „Albina” și aprobarea statutelor ei.

Și ideea trup s'a făcut și s'a pus începutul începutului!

Că ce a însemnat în viața poporului român din Ardeal și Banat, în ultimele 6 decenii rețeaua de sute de bănci și băncuțe răsărite sub aripile ocrotitoare ale „Albinei” este de prisos să mai relevăm aici.

Ar fi să repetăm fapte arhicunoscute și intrate de mult și adânc în conștiința noastră publică, dar în epoca aceasta a tuturor conversiunilor — durere — prea puțin recunoscute și apreciate de cercurile diriguitoare ale țării.

Pentru aceste înfăptuiri ale sale numele lui Alexandru Mocioni, al celui dintâiu președinte al primului institut de credit și de economii românești din Ardeal și Banat strălucește în litere de aur în analele institutelor noastre financiare, cari prin glasul nostru prezintă memoriei ilustrului defunct, cu prilejul comemorării dela Foen omagiile lor de recunoștință, păstrând numelui său pururea o pioasă amintire.

Partidul Național-Agrar și conversiunea.

Cu deosebită satisfacție publicăm declarația făcută în comisiunea legislativă a Camerei de Partidul Național-Agrar prin dl Dr. Aurel Baci, deputat de Mureș, prin care se cere ajutorarea efectivă a băncilor noastre. Sperăm că atitudinea frumoasă și românească a dlui Octavian Goga, va fi însușită de toți fruntașii politici români ai Ardealului și chiar și ai Țării întregi, pentru întărirea elementului românesc în aceste ținuturi.

lată declarația :

Partidul Național-Agrar, examinând proiectul de lege pentru lichidarea da-

toriilor agricole și urbane, și comparând expunerea de motive a legii cu diferitele dispozițiuni cuprinse în proiect, menite de a traduce în fapt principiile cuprinse în această expunere de motive, constată că proiectul de lege conține o serie de dispozițiuni neclare, lipsite de precizie și confuzie, cari în efectele lor vor face inaplicabilă această lege, și din acest punct de vedere. Aceste multe neajunsuri sunt de altfel, semnalate și în avizul Consiliului Legislativ, însoțind acest proiect de lege.

Ne rezervăm dreptul de a reveni asupra acestor neajunsuri cu ocaziunea discuției proiectului în ședință publică.

Ținem însă să declarăm, că acest proiect de lege, așa cum ni se prezintă din partea guvernului, cu pretenția de a soluționa eficient și definitiv mult agitata problemă a datorii agricole și urbane, pe departe nu rezolvă această problemă de o capitală importanță pentru însăși existența Statului nostru. Acest proiect de lege, nu numai că nu îmbrățișează toate categoriile de cetățeni, ci prin diferitele dispozițiuni este scos dela beneficiul legii un număr însemnat de chiar debitorii cu proprietăți agricole și urbane.

În schimb, prin dispozițiunile cuprinse în art. 65 se creiază în favorul creditorilor de naționalitate străină, și cu domiciliul în afară de țară un tratament de privilegiu inadmisibil din punct de vedere al apărării și conservării intereselor noastre superioare de ordin național, cari nu pot îngădui exceptarea creditorilor străini de sub prevederile acestei legi.

Urmărind acest proiect prin presupusa lichidare definitivă a datorii trecutului și refacerea creditului, constatăm că proiectul nu conține nici o dispoziție eficientă prin care ar prevedea finanțarea conversiunii, în lipsa căreia nu se poate concepe redresarea creditului.

Singura dispoziție cuprinsă în art. 61 prin care se prevede o contribuție anuală din partea Statului, în sumă de 450 milioane Lei, pentru acoperirea pierderilor eventuale încercate de Banca Națională și menținerea creditului este nu numai foarte vagă, ci și în același timp cât se poate de nedreaptă.

În adevăr, din expunerea de motive, reținem că această sumă menită de a menține cre-

ditul nu va putea fi întrebuințată decât pentru acoperirea pierderilor suferite de Centrala Cooperativelor pe urma Băncilor Populare

Ori, socotim că băncile românești din Ardeal grupate în asociația „SOLIDARITĂȚII” având caracter de Bănci Populare trebuiesc să beneficieze asemenea de această intervenție a Statului.

Aceste instituțiuni de credit, cari prin întreaga lor structură n'au fost și nu sunt instituțiuni de exploatare, iar în trecut sub stăpânirea străină au fost adevărate citadele naționale pentru ajutorarea țărânimii din Ardeal, trebuiesc ajutate și nu desființate, ceea ce s'ar întâmpla dacă acest proiect va fi înfăptuit în forma în care ni se prezintă.

Cererea noastră ca suma de 450 milioane Lei, prevăzută drept contribuție anuală din partea Statului pentru menținerea creditului, să fie destinată și pentru ajutorarea băncilor românești din Ardeal, grupate în asociația „Solidarității” este cu atât mai îndreptățită cu cât prin legea de conversiune din 1932, s'a prevăzut obligațiunea Statului de a rebonifica acestei instituțiuni românești pierderile suferite prin aplicațiunea legii conversiunii.

Raționalizarea finanțelor și administrației publice.

Bugetul anului viitor e în faza de prealabilă pregătire. Deși începutul gestiunii noi s'a amânat pe data de 1 Iulie, totuși această pregătire nu poate fi negată; din contră, cele trei luni cu cari s'a prelungit exercițiul curent, dau o dovadă mai puternică în ce privește nevoia ca bugetul viitor să fie bine studiat. De aceea tocmai fiindcă s'a lungit puțin răgazul, este necesar ca ceea ce se chiamă pregătire, să întrunească tot înțelesul noțiunii.

Problema capitală care se pune în legătură cu alcătuirea bugetului, este aceea a datoriei publice ale cărei neajunsuri adâncesc chinurile guvernamentale în fiecare an. De astă dată chinurile acestea au fost amplificate prin prezența experților, cari sosiți fiind din partea creditelor pentru a cerceta capacitatea noastră de plată, răscolesc la Ministerul de finanțe în tot afundul lor, cifrele puse la dispoziție în scopul de mai sus. Și evident că nu se poate preciza așa

de greu concluzia la care vor ajunge, căci aceasta va fi de sigur: România poate plăti. Pentru concluzia experților să fie alta, ar trebui ca ei să nu fie trimiși creditorilor.

Incheierea experților ne este deci necesară pentru a porni pe o cale precizată în alcătuirea bugetului. Dar admitând prin imposibil că la capitolul datoriei publice vom obține reducerile urmărite, chestiunea bugetului nu se simplifică totuși în mod automat, căci ea e mult mai amplă și mai complexă. Pentru a ajunge la un punct favorabil, va trebui să se țină seamă la alcătuirea bugetului de tendința timpului, dacă nu vrem să ne pomenim cu deficite la fiecare sfârșit de exercițiu.

Bugetul nu mai constă astăzi din echilibrarea veniturilor cu cheltuielile, ci întocmirea lui comportă o privire mult anticipată asupra viitorului. Criza actuală nu este o criză de trecere. Înțelegem prin această afirmațiune că nu printr'un aranjament bugetar de un an sau de doi, vom putea salva situația economică, ci printr'un complet de măsuri provizionare care să ducă în mod ușor la o aclimatizare a noastră cu efectele crizei cari fiind la o relaxare a situației sau mai bine zis la o așezare nouă economică. Noua așezare economică n'are în ea nimic senzațional: nu răstoarnă bazele fundamentale ale structurii noastre economice ci presează nivelul instrumentelor de măsurare a factorilor și elementelor componente, al căror suis s'a făcut pe baze nesănătoase. Așa stând lucrurile, pretenția că am echilibrat bugetul pe anul viitor dacă îl vom echilibra, nu însemnează că am făcut o mare ispravă, căci de patru ani încoace fenomenul e periodic: pe hârtie bugetul este echilibrat, iar sfârșitul gestiunii aduce noi și uriașe surprize.

Criza sdruncină șubrezenia afacerilor de după războiu. Se răzbuună evenimentele. Dacă un timp oarecare s'au putut face averi peste noapte, s'au putut doși avuții publice fără să se simtă mare lucru și dacă s'a putut trăi din speculațiunii colidiane al căror câștig se ridica câteodată la valoarea muncii unui an întreg, acel timp s'a stins cu desăvârșire și deocamdată nu se mai poate întoarce. În aceste condițiuni criza sublimează rezultatul activității sănătoase dintr'o epocă în care veniturile nu s'au grefat permanent pe muncă, cinste și onestitate. Acest lucru trebuie bine înțeles atunci când se întocmește bugetul românesc.

Într'o măsură oarecare se pare că oficialitatea își dă seama de gravitatea situației. Dar dacă ea își dă seama de gravitatea situației, nu toate măsurile luate, fiind a dovedi acest lucru. Așa este în special chestiunea legii conversiunii, care se studiază mereu și se examinează, fără a i se da deslegarea cuvenită, așa cum o cere regimul nostru de ordine și de drept. Este într'adevăr aproape imposibil să se lucreze la noi cu bună credință, din moment ce demagogia este aproape singurul motor propulsor în această privință. De aceea, debarasarea de noțiunea demagogiei este necesară în mod imperativ, dacă se tinde la o clarificare a situației prin conversiune.

Între măsurile cari denotă înțelegerea situației, două puncte sunt cari licăresc într'un spațiu cuprins de beznă. Ele aduc o raționalizare, ceea ce dă dovadă că cugetarea adâncă începe a-și face drum în guvernarea țării. Noi am mai scris câte ceva despre ceea ce însemnează acest cuvânt: raționalizarea. Nu ne-am închinat la sensul lui absolut, ci l-am expus în

adevărul lui înțeles. Raționalizarea poate să facă adevărat și bine și rău, după felul cum se pătrunde tâlcul ei întreg. Dacă cineva se ia după calcule abstracte eșite din anumite reguli ale raționalizării, de sigur că dă greș. Toți cei cari au încercat să pună astfel noțiunea în practică, au ajuns la cele mai mari desiluzii. Raționalizarea aplicată în mod brut, a destrămat doar în primul rând buna stare proverbială a Americii. Producțiunea aceea industrială și agricolă mărită fără rost cu mașini costisitoare și neținând seama de puterea de absorbție a masselor, a adus cu sine cunoscuta nenorocire din care America vrea să iasă cât mai de vreme și în acest scop nu cruță nici o sfortare de nici o natură. Dacă nu va reuși, însemnează că numai în acest sens perimat al raționalizării, s'au îndreptat și căile de refacere, iar astfel, răul se poate numai amplifica și nu delătura.

Pentru cazul însă când sub raționalizare se înțelege aceea ce bine spune cuvântul, adevărat punerea la contribuție a rațiunii în studierea și organizarea unei activități oarecare, lucrurile se schimbă cu desăvârșire. Căci rațiunea spune că nu poți urca prețul unui articol după voință și nu poți să aplici calculul regulii de trei simple sau compuse la orice fenomen social sau economic, deoarece în aceste domenii intervin și elemente cari ies din posibilitatea de a fi reprezentate prin cifre.

În ce sens se pune la noi raționalizarea ca măsură bugetară pentru aclimatizarea noastră cu situația nouă produsă de criză? Ea se urmărește pe două planuri: acela al finanțelor publice întâi și al administrației statului, ca al doilea. Nu încapă îndoială că aceste două planuri pe cari se urmărește raționalizarea, folosind-o ca instrument de adaptare și deci de însă-nătoșire a situației, sunt oarecum inseparabile: unul e legat solidar de celalalt, dacă nu în măsură absolută, suficient de mult totuși pentru a fi tratate în ansamblu.

De aici pornește tendința degrevărilor fiscale. Dacă fenomenul se confirmă cu adevărat, guvernul vede bine desfășurarea lucrurilor și caută ca prin situațiunii limpezi să descongessioneze piedecile cari se opun în calea clarificării situației. Economia românească e înecată în fiscalism. Producțiunea noastră e atât de mult impusă sub toate formele, încât un lucru fabricat reprezintă pentru fisc un ghem de taxe supra-puse care începând dela intrarea în fabrică a materialului prim, se mărește prin prelucrarea acestuia ca un bulgăre de zăpadă în rostogolire. Așa am ajuns ca economia să lucreze toată în deficit și numai faptul că nu s'a mai făcut nici o amortizare sau reînnoire de inventar a contribuit să îndepărtăm scadența falimentului, cum a arătat prea bine Ministerul de finanțe, experților creditorilor pe bază de date numerice. Confirmarea acestor spuse se face de altfel printr'o simplă examinare a situației noastre economice: plugăria a plătit fiscului fără se mai sînchisească de împrumuturi căci s'a votat conversiunea, iar industria și comerțul au căzut în concordat, au făcut tranșacții cu creditorii dar n'au putut neglija pretențiile fiscului. Utilajul întregi activități economice a rămas deci în părăginitire, numai pentru că fiscul întindea atâtea guri nesăturabile.

Degrevările fiscale înseamnă începutul raționalizării în domeniul finanțelor publice. Ele pot totuși să nu însemneze o micșorare a veniturilor respective, deoarece activitatea economică scăpată din atâtea bariere ale birourilor, își poate mări producția, poate scădea prețurile și astfel nu numai că se îndreaptă pe o cale de adaptare la situație, ci prin multiplicarea transacțiilor oferă statului atât aceleași venituri, cât și siguranță și stabilitate. Acestea ca un rezultat primordial.

Dar degrevările fiscale mai întrunesc și alte avantaje. Impunerea abuzivă îndepărtează sinceritatea declarațiilor și dă loc la fraude, pe două căi: pe de o parte prin dosirea surselor de venituri și ale veniturilor, pe de o altă parte, prin indemnul de a ajunge la transacțiuni cu organele executive. Din moment însă ce statul își rezervă numai o parte infimă din veniturile particulare interesul dosirilor dispăre și orice tentație de a ocoli calea cea dreaptă este imposibilă. Iar avantajele cari decurg de aici, nu pot fi disprețuite.

În fine, degrevările fiscale mai caracterizează și o altă latură a raționalizării. Prin ele se tinde la recunoașterea situației la care vor să ajungă efectele crizei precum și găsirea leacurilor ei. Într'adevăr, un strălucit adept al realității și principiilor capitaliste, dl Andrei Corțeanu demonstrează de multă vreme în coloanele ziarului „Argus”, că orice metod s'ar întrebuiți în sensul de a preîntâmpina desfășurarea evenimentelor bolnave ale organismului economic, el nu poate fi grevat pentru ajunge la bune rezultate, decât pe recunoașterea realității însoțită de admiterea ei. În consecință leacul boalei nu stă decât în a ne conforma sau adapta împrejurărilor așa cum ele se prezintă. Soluția nu poate fi neglijată. Și boalele organismelor biologice pot fi vindecate în foarte multe cazuri cu însuși virusul lor. În consecință degrevările fiscale proiectate înseamnă o raționalizare a finanțelor publice cu tendința de a ajunge la o nivelare a deprestiunii economice.

Este însă necesar să se facă o precizie. Degrevarea fiscală pentru a duce la scop trebuie să fie efectivă, deci reală. Dacă prin degrevare se urmărește doar o deplasare de cote, apoi nu mai are rost să se redacteze legiuri înzadar. Pentru contribuabil este absolut indiferent că plătește prin declarații sau prin detrageri directe. Important pentru el este, ca ceea ce dea statului, să dea din venit și nu din capital.

Raționalizarea finanțelor publice prin noile legiuri se urmărește însă și sub alt aspect. Ea tinde la micșorarea cheltuielilor ocazionate de aparatul funcțional de constatare și percepere. Într'adevăr, oricât de mari ar fi fost cotele cu cari se impuneau diversele venituri, comisiunile de impunere, instanțele de apel și toate gradajile de sfaturi anexe, înghițeau o bună parte din încasări. În felul acesta randamentul fiscal era neînsemnat. Prin noua așezare fiscală se reduce rolul comisiunilor de impunere și se anulează misiunea sfaturilor anexe, astfel că ceea ce se încasează, chiar mai puțin fiind, rămâne numai în casa statului.

Am spus însă mai sus că se urmărește raționalizarea și pe un al doilea plan: acela al administrației publice. Și pe acest plan oficialitatea are cel puțin tot atâta de făcut ca și pe planul fiscal. Este însă necesar și aici să se pornească dela adevărata cauză a

relelor, pentruca să i se suprimă cât mai urgent efectele. O notă oarecum curioasă în această privință a dat-o fostul Ministru al muncii, dl C. Dimitriu care punea principiul raționalizării în legătură cu diferitele aspecte ale misiunii statului. În conferința pe care a ținut-o Dsa în cadrul săptămânii raționalizării a emis părerea că trebuie să se examineze rolul statului sub diversele sale aspecte: ca industriaș, comerciant, de autoritate, etc. atunci când se pornește la studiul raționalizării organizației sale. Credem însă că în această formă pusă problema, este în prealabil îndrumată pe o cale fundamental greșită. Într'adevăr, statul nu poate avea altă misiune, decât aceea a controlului și autorității. În sistemul capitalist statul nu produce decât prin activitatea întreprinderilor particulare, spre deosebire de statul comunist care întrușchipează singur orice activitate de orice fel ar fi ea. De aceea la noi nu are ce examina ideea raționalizării în sensul statului el însuși producător.

Pe calea statului autoritar sunt însă atâtea de examinate încât raționalizarea în această direcțiune ar însemna efecte nebănuite. Dar dacă se pornește la raționalizare trebuie să se examineze lucrurile în ultima lor manifestare și să nu se pornească cu aplicațiuni luate din superficialitatea constatărilor, sau din frica de a pune degetul pe adevărata rană. Statul e rău organizat și trebuie raționalizat în toate mădulările sale. Astfel urmează să fie reformată și puterea legislativă care în felul cum funcționează astăzi distruge ideea de autoritate a statului; și puterea executivă și și cea judecătorească.

Asupra reformării puterii legislative nu mai insistăm căci e prea evidentă necesitatea ei. Trebuie curmat răul din temelii dacă avem pretenția să revenim la misiunea statului autoritar.

În ce privește puterea executivă, desorganizarea și halul de primitivitate în care ea se găsește sunt atât de cunoscute, că ar însemna să repetăm la infinit lucruri devenite banale. Școala, biserica și armata chiar, toate au nevoie de o reformă adâncă spre a pune în concordanță misiunea lor, cu ideea statului raționalizat. Iar administrația publică, formează primul capitol al puterii executive în care raționalizarea trebuie să intre adânc și fără întârziere.

Iar acum să mai evidențiem necesitatea raționalizării puterii judecătorești și grefarea activității ei pe ideea statului autoritar? Ne pare un non sens, deși faptul trebuie accentuat. Nicăieri ca în acest domeniu de manifestare a existenței statului, nu e mai multă nevoie ca autoritatea lui să se evidențieze. Pentru aceasta trebuie să intervină în organizarea puterii respective un raționalism care să se afunde în cele mai intime resorturi ale funcționării ei. Numai în felul acesta statul își revine la rolul lui adevărat, dacă puterea judecătorească este în stare să funcționeze fără reticențe.

Sub aceste aspecte se prezintă nevoia raționalizării statului. Vom fi în stare s'o înfăptuim, vom ajunge la bune limanuri; dacă nu vom proceda pe calea aceasta, tânguțelile și vâlcărelile caracteristice babelor de mahala nu ne vor fi de nici un folos.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Banca „Agronomilor“, s. a. în Agnita.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai băncii „AGRONOMILOR“, s. a. în Agnita, prin aceasta sunt invitați a participa la

a III-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Vineri, în 13 Aprilie 1934, orele 10 a. m.*, în localul institutului din Agnita cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea și constituirea adunării generale;*
2. *Raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de censored, Bilanțul și Contul de Profit și Pierdere pe anul 1933;*
3. *Descărcarea Consiliului de administrație și Comitetului de censored pe exercițiul anului expirat;*
4. *Eventuale propuneri.*

Consiliul de Administrație.

N. B. La adunare au vot decisiv numai acționarii cari sunt trecuți în registrele societății cel puțin cu 3 luni înainte de adunarea generală (art. 13 din statute).

Procurile se vor înainta cu o zi înainte la cassa societății.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1933.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa în numerar	24.136	—	Capital societar	1.000.000	—
Imprumuturi cambiale și ipotecare	4.610.975	—	Spese de emisiune	76.157	—
Conturi-curente	870.475	—	Fond general de rezervă	10.000	—
Diverși Debitori	225.097	—	Fond pr. creanțe dubioase	28.275	—
Mobilier	5.000	—	Fond de impozite	20.000	—
Acționari	575.027	—	Depuneri spre fructificare	5.212.571	—
Pierdere 1932	27.384	—	Salarii de plată	81.000	—
Pierdere 1933	90.491	—	Dobânzi anticip. pe 1934	582	—
	6.428.585	—		6.428.585	—

Debit.		Contul Profit și Pierdere la 31 Decemvrie 1931.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Salarii	108.000	—	Dobânzi și Comisionane	49.386	—
Cheltuieli generale	20.412	—	Pierdere gestiunii 1933	90.491	—
Porto	2.635	—			
Impozite	8.830	—			
	139.877	—		139.877	—

A g n i t a, la 31 Decemvrie 1933.

ss. **Dr. R. Curta**, director-executiv.

Pentru contabilitate: ss. **I. Marcu**,

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. **Dr. Ilarion Filipescu**, președinte.

ss. **Dr. Octavian Stănilă**, vice-președinte.

ss. **Dr. Romul Curta**.

ss. **Ioan Brumbea**.

ss. **Ioan Oros**.

ss. **Simion Vecerzan**.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

A g n i t a, la 23 Martie 1934.

COMITETUL DE CENSORI:

ss. **Dr. Iuliu Hess**, președinte.

ss. **Dancu Dumitru**.

ss. **Văștea Ioan**.

ss. **Nicolae Câmpean**.

Banca „Târnovana“, inst. de credit și econ., s. a. Târnova jud. Caraș.

CONVOCARE.

Domni acționari ai Băncii „Târnovana“, institut de credit și economii, s. a. în Târnova, jud. Caraș, conform art. 14 din statute sunt invitați la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Duminică, în 22 Aprilie 1934, ora 4 p. m.*, în localul băncii.

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de censored;
3. Prezentarea Bilanțului pe anul 1933;
4. Descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de censored;
5. Eventuale propuneri.

Târnova, la 26 Martie 1934.

Consiliul de administrație.

Active.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1933.

Pasive.

	Lei	b.		Lei	b.
Casa în număr	1.174	20	Capital societar	400.000	—
Cambii	3.877.363	—	Fond de rezervă	127.755	—
Efecte proprii	500	—	Fond de creanțe dubioase	75.062	61
Deditori	2.540	—	Depozite spre fructificare	3.251.862	—
Imobile	72.038	—	Dividende neridicate	2.168	80
Mobilier	16.200	—	Impozite restante	112.966	79
	3.969.815	20		3.969.815	20

Debit.

Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1933.

Credit.

	Lei	b.		Lei	b.
Salare	26.000	—	Interese de escont	62.132	—
Spese de birou	8.505	—	Provizuni	5.946	—
Impozite la stat	6.582	—	Venite dela efecte	69	—
Impozite la comună	13.327	—	Alte venit	3.924	—
Amortizări	17.657	—			
	72.071	—		72.071	—

Târnova, la 31 Decembrie 1933.

Blagoe Voina, casier.

Consiliul de administrație:

Ioan F. Cercega, președinte.
Constantin Ghejiu.

Ioan Lința Pagu.
Savu Păun.

Ioan Dalea.
Rusalin Dalea.

Verificat și aflat în consonanță cu registrele.

Comitetul de censored:

Ianăș Sfetcu.

Ianăș Pagu.

Ioan Voina.

Ioan Modor.

Petru Puichiță,

Petru Păun.

„SĂLĂGEANA“, institut de credit și econ. în Jibou.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „SĂLĂGEANA“, societate pe acțiuni, cu sediul în Jibou, se învită la

a XXXVI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Jibou, în localul institutului, la 26 Aprilie 1934 Joia, cu începere dala ora 10 a. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea biroului, conform §-ului 23 din statute;
2. Raportul anual al Consiliului de administrație; Raportul Comitetului de Censori; Stabilirea Bilanțului anual și votarea absolutului;
3. Complectarea Consiliului de administrație prin alegerea a 4 membrii pe 6 ani și a unui membru cu mandat pe 3 ani, în locul vacant;
4. Fixarea speselor de călătorie pentru membrii externi și a mărcilor de prezență;
5. Propuneri, conform §-ului 32 din statute.

Pentru cazul că, în ziua de 26 Aprilie 1934, nu s'ar prezenta numărul corespunzător de acționari, a 36-a adunare generală ordinară, conform §-ului 26 din statute, se va ținea cu aceeași ordine de zi, în ziua de 3 Maiu 1934.

Se atrage atențiunea dlor acționari asupra următoarelor:

La adunarea generală pot participa, cu drept de vot numai, acționarii care cu 24 ore înainte de începerea adunării și-au depus acțiunile la cassa institutului nostru sau la cassa unuia din institutele membre la „Solidaritatea“.

J i b o u, din ședința plenară ținută la 25 Ianuarie 1934.

Consiliul de administrație.

Activ.		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1933.		Pasiv.	
		Lei	b.		
Cassa numerar	45.736.—			Capital societar	4.000.000.—
Banca Națională	185.—	45.919.—		Fondul general de rezervă	800.000.—
Imprumuturi pe cambii	18.372.028.—			Rezerva pt. creanțe dubioase	806.852·89
Imprumuturi ipotecare	4.244.689·87	22.616.717·87		Fondul de pensii al funcționarilor	401.350.—
Efecte publice și acții		182.013.—		Conturi-curente	538.398.—
Casele Institutului		589.177·27		Depozite de cassa	476.496·71
Mobilier		1		Depuneri spre fructificare	9.129 552·39
Diverse conturi debitoare		107.666·26		Reescont: la Banca Naț.	5.039.373.—
Pierderea gestiunii 1932	193.576·34			la Div. Bănci	2.159.255.—
Pierderea gestiunii 1933	22 632·58	216.208·92		Dividende neridicate	55.173·33
				Impozite neachitate	331.252.—
		23.757.703·32			23.757.703·32

Debit.		Profit și Pierdere		Credit.	
		Lei	b.		
Interese plătite la reescont		167.551.—		Din interese, comisioane	224.111·50
Spese de administrație	57.873·08			„ chiria realităților	67.728.—
Salarii	98.400.—			„ venitul efectelor	14 152.—
Bani de cvartiv	4.800.—	161.073·08		Pierdere	22.632·58
		328.624·08			328.624·08

J i b o u, la 31 Decembrie 1933.

Teofil Dragomir, m. p., v.-președ. cons. de adm. Silvia Pop, m. p., casier. Antoniu Pop, m. p., contabil aut.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Văd. Samoil Urian m. p. Mihail Pop m. p. Dr. Valer Ancean m. p. Alexandru Comșia m. p.
Simeon Meciu m. p. Valer Groza m. p.

Examinând conturile de mai sus le am aflat în consonanță cu registrele.

J i b o u, la 22 Ianuarie 1934.

Laurențiu Sima m. p.

Teodor Bohăției m. p., președinte.

Valer Ghircoiaș m. p., dir. de bancă, expert contabil.

Iosif Orga m. p., dir. de bancă, expert-contabil.